

ورمان باستئعی ئۇزىمى چالپى بەنىڭ انتقارلاادى

ورتالق کوئیہن کھسے، مہملہ کہتیک کاٹھس کھسے پیکر باسیں تاراتتی

پاییدالاًنْوَدِی بَا سَقَارُوْ عَتُوْزِمِنْ، قَالِپِنَا
كَلْتَرُوْ عَتُوْزِمِنْ جَانَه قَالِپِنَا كَلْتَرُوْ-
دِي بَا قَلَّاْوَ - بَا سَقَارُوْ عَتُوْزِمِنْ تِيَانَاْقَ-
تَانِدَرُوْ بَا سَا دَارِپِتَهَلِدِي. اُوتُونُومِيَاْلِي
رَايُونِدِيْقَ تَابِيِعِي وَرْمَانِدِي قُورِعَاْوَ وَر-
تَالِعِنِكَ (اُوتُونُومِيَاْلِي رَايُونِدِيْقَ
وَرْهَانَ، بَا قَشَا بَا سَقَارُوْ وَرْتَالِعِي) مَهَّـ
كَغَرُوْشِسِي سَاوَ دِيَكَغُوْيِي بِلَاهِي دَهَدِي:
«جَوْبَانِلَّا» شَعَارِلَّوْيِي رَايُونِمِزَدِلِك
تَابِيِعِي وَرْمَانِدِي قُورِعَاْوَ سَتَهِرِنَ تُوْ-
زِيمَدَهَنُوْ، زَاكِمَهَنَ جُونَگَه سَالُو اَرْنَاسِنَا
عَتُوْسَرِدِي. رَايُونِمِزَدِلِك تَابِيِعِي وَر-
مَانِدِي قُورِعَاْوَيِي دَا بُورِيَنِعِي جَالَّاْك
قُورِعَاْوَدِي كُورَنَه كَتَلَهَنَدَرُوْدَهَنَ جَالِپِي
بَهَتَنِك قُورِعَاْوَاعَا، جُوْيِهَلِي قَالِپِنَا كَهَل-
تَرُوْغَه، پَايِدالاًنْوَدِي بَا سَقَارُوْ - مَهَّـ
كَغَرُوْغَه، جَاؤَأَكَهَرِشِلِكَ پَهَنْ فُوقَقَتِي
اَفْقَنِدَاهَعَا قَا، اَءِي، بُهَ، بِلَسْ، حَاسَادَهِ .

سلهت قورىلسىن كۈشەيتىپ، ھكولو گيالق
ورمان قورعاۋاشى سياقتى باسقارۇ -
نورعاۋ قىزمهتكەرلەرىن باۋلۇدى جانە
كۈنندەلىكتى باسقارۇدى كۈشەيتىپ. قارجى
نوسوڭدىڭ بازار لانغان، كوب نەگىز دەز -
كەن مەحانىز مىن ورناتىپ، ورمان، جايىلم
يلىقى ھكولو گياسىن قورعاۋادى، قالىپنا كەل -
سىزدىق فازنالق جاققان سۈپەمەلدە ساپاسا -
سەن كەمەلدەندىرۇ.

(11) **وْشِنْشِي، قَامِتَامَاسِزْ هَتْوَ شَارِالْأَرِي**

جَهَرْ گِيلِكتىٰ ئارْ دارِه جَهَلِي پَارتِوكُومَدار
مَهَنْ وُكمَهَتَهْرَ وَرْمَانْ باستَعِيْ عَتْزُزِمَنْ
قَفَارْ وَدِلَكْ جَاۋَاپِكَهْرَشِلىكْ تَلْعَالَارِي
ولِيپْ تَابِلَادِي، وُبِيمَدِيقْ باسِشِلىقتىٰ
جَانَهْ عَبْرَ تَوْتَاسْ جَوْسَپَارْلَاؤْدِي شَنِيَايِي
كُوشِيَتِىپْ، جَاۋَاپِكَهْرَشِلىكْ عَبُولِسِينْ اِيدِي.
سِندَابِ، قَزْمَهَتْ وَرْنَالاستِرْوَلَارِنْ نَاقَتِهْ.
لَانِدِرِىپْ، جَاۋَاپِكَهْرَشِلىكتىٰ تِيانَاقتانِدرِرْوَ-
دِي مَقْتَابِ يِيَغَدِرِىپْ، 2022 - جَبِلى 6 - اِيدَا
وَرْمَانْ باستَعِيْ عَتْزُزِمَنْ جَالِيَ بَهْتَتِك
وَرْنَاتُوْعا شَنِيَايِي كَهْپِيلِدِيكْ هَتْوَ.

(12) **قَزْمَهَتْ مَهَانِيزِمَنْ اَقاوْسِزْ**

دَانِدِرِرْوَ. وَرْمَانْ باستَعِيْ عَماجِلسِي عَتْزُزِدَ-
مَنْ، يِنْفُورْهَاتِسيالارِدِي اِشْقَ جَارِيالَاؤْ عَتْنُو-
رِيَمَنْ، تَارَاوْلَار سَايِكَدِشْ عَتْزُزِمَنْ، قَزْمَهَتْ-
سِي قَوْزاوْ - تَهْ كَسَدِرْوَ عَتْزُزِمَنْ وَرْنَاتِىپْ،
قاوْسِز دَانِدِرِىپْ، وَرْمَانْ، جَايِلِمْ بَايِلِمعِنْ
نوْرَعَاوْ، دَاهِمَتْ بَارِسِنْدَاعِي هَلْدَوْلِي مَاسَهَلَهْ.

جاڭالق اشپ، جالپى حالتىڭ مىنده تى
اعاش ھەۋى بورىشىن ادا ھەۋى مولىشىرىن
جو عارىلا ئۇ: (7)
ورمان، جاپىلىم بايلىقىن اپا-

جامیلسیمهن کومکهربیلؤ جالپسلق
ده گەدی، قۇمایتتاقانع جەرلەردى جونگ
سالۇ اۋدانى سیاقىتلاردى ماڭىزدى
كورسەتكىش ھىپ، جەرگىلىكتى جا عددىيە
قارا يى نىسانا - مىنەتتەردى بەلگىلەيدى
ورمان، جايلىم بايلىعن قولرعا، دامتۇ جوبا
جوسپارىن جاساۋدى ئىمىداستىرىپ، عبى
تۇتاس جوسپار لاب جونگە سالۇدى
كۈشەيتىپ، ئۆزىم قوللىسىن بىلگەرلەتىپ
ورمان، جايلىم بايلىعن قولغاۋدىلەتكەن
قاياتاڭ ئۆزىم من ورناتىپ، اقاۋىسىز داندە
رېپ، هكولوگىيانى قولغاۋدى، قالپينا كەل
تسرۇدى كۈشەيتىپ، ورگانىز مەدرەتكەن
كوب تۇرلىلىگەن قولغاپ، ورمان مەن
جايلىم سياقتى ھكولوگىالق جۇيەلەردىڭ
تۇراقتىلىعن كۈشەيتىپ.
— جاسىل دامۇغا، ھكولوگىا ارقلى

جاۋاپكەر شىلىك مەحانىز من كەمەلدەندىرىدەي
جاۋاپتى وڭىرەتتى ئۇنىدى، قىس
ماسىلەلدەرى سايىكەستىرۇ، شەشۈ جۇمىسىن
وېيمداستىرپ، ورمان، جايلىم بايلىق
زاڭ بويىشا جالپى بەتتىك قورعاپ
ھكولوگىانى قورعاۋادى، قالپىنا كەلتىرۇدۇ
بلگەرلەتىپ، ورماندا، جايلىمدا ورتىشە
ساقتانۇ، ۇرت ۇسوندىرۇ، دەلۋۇلى زيانىدى
ورگانىز مەدرەدەن ساققانۇ جانە ونى
تىزىگىندە جاۋاپكەر شىلىگەن جانە شارالارىم
تىياقتاندىرۇ جۇمىسىن وېيمداستىرپ
ورمان، حايلم كاسىنەتتى ئاكىشلىك زالى
حالقا تىيەدىلىك جاساۋغا تاباندى بولۇ.
تۇنق سۇ، جاسىل تاؤ — باعالى بايلىق
وستانىمىن بەرلەك ورناتىپ جانە امالىياتتا ايد
گىلەپ، ھكولوگىانىڭ كاسىپ سالالانۇن
جانە كاسىپ سالاسىنڭ ھكولوگىالانۇن بەلـ
سەندە بلگەرلەتىپ، حالق بۇقاراسىنىڭ تاماـ
شا ھكولوگىالق ورتاعا، تاڭداۋلى ھكولوگىـ
لق ونمىگە، ساپالى ھكولوگىالق قىزىمەت
وتهۋگە بولغان قاجەتنىن قۇزدىكىسىز
قاناعاتاندىرۇ.
— ماسىلەنى باعدار هتىگە، جەرـ
گىلىكتىي جاعدابىغا قاراي سىتەۋگە تاباندى

کنیشی، باستی مندہ تھر

(5) ورمان، جایلیم بایلیسی ھکلوگیاسن قورعاۋدى كۇشەيتقۇ. ورمان جایلیم بایلیعن قورعاۋدى، باسقارۇرىنىڭ قاتاڭ ساقتاۋ. ورمانىنىڭ قىزىلىنىڭ قۇرغۇنىڭ ئەپتەپ، جەرمىدىنچىق جەرمىدى قۇرغۇلىسىن پايدىالانلاپلىتن جەرمگە وزگەرتۈدى قاتاڭ مەئىگەرپ، تۈرىنىدى كولوگىالقا شارا فولداڭۇغا، علمىي باسقارۇغا، كەشىدەدى جونگە سالۇغا، ورمان و سرۋەتكە لايىتەتى بولسا ورمان ئۆسرىپ، ئوشوب و سرۋەتكە لايىقتى بولسا ئوشوب ئۆسرىپ، تىڭىل يىگەرپ، لايىقتى بولسا تىڭىل يىگەرپ، ورمان، جایلیم بایلەعنىنىڭ كولوگىالق، كونۇمىكالق، قوغامدىق قۇنكىتىسياسىن جايپىاي جوعارىلاتقۇ.

فۇنىكتىيالىق وىڭىلەر مەن كۈلۈگىا ورتا
سى سەزىمەتال، «السىز وىڭىلەر دەگى
ورمان، جايىلىم بايلىقۇن قورعاۋۇدى كۈشەيىتىپ، ورماندى قىراتىپ، جايىلىمىدى ئۇنى
مەرىپ تىڭ اشۇغا تىيم سالۇ. المۇھەممەتنىلىك ورماندارىن باسقاۋە - قورعاۋۇدى
كۈشەيىتىپ، تابىيعى ورماندى قورعاۋۇدى ئېرىتىپ تۇناس جوسپارلاپ دىلگەرلەتىپ
تابىيعى ورماندارى ساۋىدالق ماقساتى
كەسۋىدى جاپىيى توقاتىپ، ورمان كۈلۈ
لوگىاسىنىڭ وئىمدىلىگى بويىنشا تولە
بەرۋ ئۇزىمەن كەمەلدەندرە. جايىلىم
مال باعۋۇدى شەكتەۋ، تىنىقتىرۋ جان
جايىلىم مەن مال تەپە - تەڭدىكىن ساقتا
قىزىمەت، انسانىقىزىتىپ، دەلىمەتلىك
پارتكوم باشىلىق ھۆكىگە، تا-
راۋۇلار بىرلەسە قىيمىداۋاعا تابانىدى بولۇ.
پارتكومنىڭ باشىلىقۇن كۈشەيىتىپ، پارتىا،
وكمەت ورىندارىندىاعى باشىسالار جاۋاپتى
بولۇ ئۇزىمەن وزەك ھەتكەن جاۋاپىكەر شە-
لىك جۇيىھەسىن ورناتىپ، اقاۋىسز داندىرىپ،
ئار دارەجەلى ورمان (جايىلىم) باستقتابار-
نىڭ (تومەندە ئېرىڭىغىي ورمان باستىعى
دەلىنىدى) ورمان، جايىلىم بايلىقۇن قورعاۋ،
دامتۇ قىزىمەت جاۋاپىكەر شىلىگىن ايقىندىپ،
قىزىمەت شارالارىن كۈشەيىتىپ، ئار جاقتنىڭ
كۈشىن ئېرى تۇناس جوسپارلاپ، ئېرى دا-
رەجە ئېرى دارەجەنى يىگەرەتىن، ساتىلار
بويىنشا تىياناقتاندرەۋدى يىگەرەتىن
قىزىمەت، انسانىقىزىتىپ، دەلىمەتلىك

نورمنین بیان فاصله‌تر پ، جاییم کوکوئیسا
سن قورعاو بوبینشا جارددهماقی - سیلوق
بهره سایاساتن که مهدنهندبره. ورماندی
جایلیمدی باقلاؤدی کوشیدیپ، ورمان
جایلیم بایلیعن بولدره‌تن زاگعا قایشی قلای
مسستق عس - اره که تترگه قاتاڭ سووقق
بهره. مەملەکەتتىك باقشانى نەگىزگى تۇلۇ
ھتكەن جاراقلیستق قوردق جویەسى
قورۋۇدی ملگەرلەتتۇ. جابايىي جانۋارلار مە-
وسىمىدىكتەردى جانە ولاردىڭ عۆسىپ
ونەتن، مەكەندىھېتىن جەرلەرن قورعاو دى
كاشىپ،

(3) **وۇىمدىق جۇيە.** ئارقايسى ولکە
(اۆتونومىالى رايون، توته قاراستى قالا)
باس ورمان باستىعن تاعاينىدایدى، بۇل
مندەتتى ولکە دارەجەلى پارتىكەمداعى نە-
مەسە و كىمەتتەگى جاۋاپتى باسشى
جولداس ارقالايدى؛ وربىناسار باس
ورمان باستىعن تاعاينىدایدى، بۇل من-
دەتتى ولکە دارەجەلى جاۋاپنى جولداس
ارقاالايدى، وئىرلەرگە (اۆماق) ئوبولىپ جا-
ۋاپتى بولادى. ئارقايسى ولکە (اۆتونومىالى
لەننە قەتىقى قالا تىقىلا) ئەرخۇن

راییو، کوئه کار اسی کاہ) سس جو ریو
دیک جاعدا بیعا قارای، قالا، اوڈان، اوبل
سیاقت لار دیک ۱۴ داره جھلی ورمان باستنے۔
تاردن تاعییندا اؤننا بولادی۔ جه رنگ لکتی
۱۴ داره جھلی ورمان شارواش لیعی جانه
جایلیم باسقارو تاروا لاری ورمان باستنی
عُتُوز مین ویسماست ریو دیک، اتفاقاً ریو دیک

نافقی قیزمهتن و سستنه الادی .
اره که تن وزدیکسز ملگه ریله شو . ماگیز دی
ه کولو گیالق جویه نی قور عاوه جانه قالپ
که لترؤه هله ولی نینجه نه ریالارین اتفارا پ
ب یجیگندی ، تیانجیندی ، حبیدیدی سایکه س
ترریپ دامستو ، چاگچیاڭ ھ کونوھیکالق
بەلدەۋىن دامستو ، گۆئىگۈنىڭ - شياڭىڭاڭ
اومن ئۇلكەن شعناناق رايونى قۇريلىسى
چاگچیاڭ اتسراۋەن ئېرىت تۇلعا لاندەرىسى
دامستو ، خواڭى و زەنی الابىنڭ ھ کولو گیا
سن قور عاوه جانه جو عارى ساپالى دامستو
حایيان ھركىن ساۋدا پورتى قۇريلىسى
سیاقتى هله ولی ستراتە گیالارعا سایاتلى
و گىرلەك ھ کولو گیالق جویه لەردى قور
عاۋىدى جانه قالپىنا كەلتىرۈدى ملگە رىلە
تىپ ، ھ گىستىك جەردى ورمانغا قايتارۇ
(4) قىزمهت جاۋاپكەر شىلسىگى . جەر -
جەر ۋىڭىر ، بايلىق ھرە كشەلىگىن جانه
جارانلىستىق ھ کولو گیالق جویه نىڭ
كەمەلدىلىگىن جاپىلاي و يلاستىرىپ ،
ورمان باستىعى جاۋاپتى بولاتن ۋىڭردى
علمى بەلگىلەيدى . ئار دارە جەلى ورمان
باستقىنارى جاۋاپتى ۋىڭرەتگى ورمان ،
جاپىلىم بايلىقنىن قور عاوه ، دامستو قىزمهتن
ۋىيمىدا ستىرىپ جانه و عان باشىلىق
تىپ ، ورمان ، جاپىلىم بايلىقنىن
قور عاۋەدىڭ ، دامستو دىڭ نىسانالق
جاۋاپكەر شىلىك ئۇزۇمىن تياناق تاندىرىپ ،
ورمان من كومكەرنىڭ مولشەرى ، ورماننىڭ
قور مولشەرى ، جاپىلىمنىڭ و سىمىدىك